

MAJ 2025

„Monitor chiński” analizuje i komentuje bieżącą sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną w Chińskiej Republice Ludowej ze szczególnym uwzględnieniem działań rządu oraz dyplomacji rządowej i partyjnej.

MGR JOANNA NAWROTKIEWICZ

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersytet Łódzki

MONITOR CHIŃSKI

MAJ 2025

DIALOG KPCH Z HISZPAŃSKIM PARLAMENTEM – PEKIN SZUKA POLITYCZNEJ „BRAMY” DO EUROPY?

Spotkanie KPCh z delegacją hiszpańskich deputowanych z różnych partii politycznych, w tym rządzącą Hiszpańską Socjalistyczną Partią Robotniczą stanowi kolejny sygnał zacieśniających się relacji chińsko-hiszpańskich. Madryt, konsekwentnie prezentujący pozytywne nastawienie wobec Chin, jest otwarty na współpracę i gotowy do rozwijania więzi ekonomicznych mimo geopolitycznych napięć. Z tego powodu Hiszpania może odgrywać rolę politycznego i komunikacyjnego pomostu, który umożliwi Chinom wybadanie europejskich nastrojów i ewentualny stopniowy powrót do intensywniejszego dialogu o współpracy gospodarczej z UE bez ryzyka bezpośredniej konfrontacji dyplomatycznej.

I. DZIAŁANIA RZĄDOWE

14 maja: Chiny i Stany Zjednoczone porozumiały się w sprawie obniżenia i zawieszenia części cła na 90 dni. Deeskalacja trwającej parę miesięcy wojny celnej nastąpiła po weekendzie rozmów w Genewie, w których uczestniczyli chiński wicepremier He Lifeng, amerykański sekretarz skarbu Scott Bessent oraz amerykański przedstawiciel ds. handlu Jamieson Greer.

Po spotkaniu amerykański prezydent Donald Trump ogłosił „całkowity reset” relacji bilateralnych. Według porozumienia Waszyngton ma obniżyć dodatkowe cła na chiński import z 145% do 30%, a z kolei Chiny na towary z USA z 125% do 10%. Pekin zobowiązał się także do zniesienia innych środków odwetowych, w tym ograniczenia eksportu surowców strategicznych. Waszyngton pozostał jednak przy dodatkowych cłach na fentanyl i inne syntetyczne opioidy na poziomie 20%, ponieważ, jak stwierdził Trump, Chiny „wysyłają fentanyl” do USA. Obie strony uznały wynik rozmów za znaczący postęp w relacjach bilateralnych.

20 maja: W Pekinie odbył się Dialog Chiny-Wielka Brytania dotyczący sztucznej inteligencji. Spotkaniu przewodniczyli Sun Xiaobo, dyrektor Departamentu Kontroli Zbrojeń chińskiego MSZ oraz Chris Jones, dyrektor Departamentu Nauki i Technologii brytyjskiego Biura Spraw Zagranicznych, Wspólnoty Narodów i Rozwoju. W rozmowach uczestniczyli także m.in.

przedstawiciele chińskiej Narodowej Komisji Rozwoju i Reform, Ministerstwa Nauki i Technologii, Ministerstwa Przemysłu i Technologii Informacyjnych oraz Administracji ds. Cyberprzestrzeni, a także ich brytyjskich odpowiedników (Departamentu Nauki i Technologii, Departament Biznesu i Handlu oraz kancelarii rządu) i brytyjskiej ambasady w Pekinie.

Obie strony omówiły szanse, wyzwania i polityki związane z rozwojem sztucznej inteligencji, deklarując chęć dalszej wymiany doświadczeń, pogłębiania współpracy praktycznej oraz wspierania „zdrowego, bezpiecznego i uporządkowanego” rozwoju AI. Zapowiedziano kontynuację dialogu w sprawie globalnego zarządzania sztuczną inteligencją, wsparcie dla realizacji Globalnego Paktu Cyfrowego przyjętego na Szczycie Przyszłości ONZ w 2024 roku, a także działania na rzecz wzmocnienia zdolności państw rozwijających się i „inkluzywnego” rozwoju technologii AI.

22-25 maja: W Ningbo (prowincja Zhejiang) odbyły się targi China-CEEC Expo 2025 i towarzyszące im Międzynarodowe Targi Towarów Konsumpcyjnych.

PAIH określa to forum jako jedno z najważniejszych wydarzeń promujących współpracę gospodarczą pomiędzy Chinami a krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

Wydarzenie nastąpiło z udziałem ponad 15 tysięcy profesjonalistów i trzech tysięcy zagranicznych nabywców z 72 krajów. Wystawa podzielona była na strefę Europy Środkowo-Wschodniej, gdzie uczestniczyło 435 firm z 14 krajów regionu i dodatkowo dziewięć innych państw europejskich takich jak Niemcy czy Francja, oraz strefę chińskich towarów konsumpcyjnych z udziałem 1028 przedsiębiorstw.

26 maja: Chińskie Ministerstwo Bezpieczeństwa Państwowego wydało ostrzeżenie o możliwych zagranicznych szpiegach podszywających się pod naukowców, dziennikarzy, biznesmenów, turystów czy pracowników organizacji pozarządowych w celu wyłudzenia poufnych informacji.

Wskazano na ryzyko związane z ofertami pracy obejmującymi fotografowanie konkretnych lokalizacji lub sprawdzanie wrażliwych danych, a także z udziałem w wymianach akademickich i relacjach z zagranicznymi „badaczami” (pisownia oryginalna) oferującymi korzyści finansowe. Podkreślono również zagrożenie ze strony szpiegów wykorzystujących fałszywe inwestycje, emocjonalną manipulację czy nawiązywanie relacji romantycznych z chińskimi studentami i pracownikami naukowymi.

26 maja: Xi Jinping podpisał rozporządzenie o ochronie kluczowych obiektów wojskowo-przemysłowych. Dokument, opublikowany wspólnie

przez Radę Państwa i Centralną Komisję Wojskową oraz zatwierdzony przez premiera Li Qiang, ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa i prawidłowego funkcjonowania obiektów związanych z badaniami, produkcją, testowaniem oraz przechowywaniem ważnego sprzętu wojskowego. Obejmuje m.in. archiwa, centra danych, stacje łączności oraz specjalistyczne porty, lotniska i linie kolejowe. Wprowadzono strefy ochronne, do których dostęp jest zabroniony bez zezwolenia, a także zakaz fotografowania i dokumentowania tych terenów. Naruszenia przepisów mogą skutkować karami karnymi.

27-29 maja: W Pekinie odbył się IX Zjazd Młodych Pionierów Chin – podległej KPCh organizacji dla młodzieży od sześciu do czternastu lat. Wydarzenie zorganizowano w związku ze zbliżającym się Międzynarodowym Dniem Dziecka. W przekazie zjazdu dominowały hasła o potrzebie wychowania młodego pokolenia w duchu lojalności wobec partii i socjalizmu. Polityczna wymowa wydarzenia była jednoznaczna – zebranie przypominało o centralnej roli partii w kształtowaniu przyszłych elit i społeczeństwa oraz o ciągłości projektu ideologicznego zapoczątkowanego przez KPCh jako elementu strategii długofalowego utrzymania legitymacji władzy.

29 maja: Xi Jinping podpisał nowe regulacje w sprawie przyznawania nagród za wojskowe badania naukowe. Dokument ma na celu wdrożenie strategii wzmacniania sił zbrojnych poprzez naukę i technologię oraz uregulowanie procesu przyznawania nagród motywacyjnych. Nowe przepisy ustanawiają system gratyfikacji zgodny z celami strategicznymi państwa i wojska, a jedynym miernikiem wartości ma być skuteczność bojowa technologii powstałej w wyniku badań. Wprowadzono usprawnienia w procedurach nominacji i oceny, a także zaostrzono nadzór nad dyscypliną i poufnością. Regulacje mają pobudzić innowacyjność w badaniach wojskowych, przyspieszyć przełomy technologiczne dla budowy „nowoczesnych sił zbrojnych”.

KOMENTARZ

W dniu 20 maja 2025 roku w Pekinie odbył się Dialog Chiny–Wielka Brytania dotyczący sztucznej inteligencji. Jest to kolejne spotkanie tego typu od 2023 roku, co potwierdza rosnące wspólne zainteresowanie zarządzaniem i kontrolą bezpieczeństwa sztucznej inteligencji. Obecność wysokich rangą przedstawicieli obu rządów, w tym Suna Xiaobo z Departamentu Kontroli

Zbrojeń chińskiego MSZ oraz Chrisa Jonesa z brytyjskiego Biura Spraw Zagranicznych, Wspólnoty Narodów i Rozwoju, a także przedstawicieli kluczowych resortów gospodarczych i technologicznych, podkreśla strategiczne znaczenie tego dialogu w kontekście polityki globalnej.

Podczas rozmów omówiono szanse i wyzwania związane z rozwojem sztucznej inteligencji oraz regulacje, które powinny jej towarzyszyć. Obie strony zadeklarowały chęć współpracy i wspierania bezpiecznego rozwoju AI, zwłaszcza w kontekście inicjatyw ONZ takich jak Globalny Pakt Cyfrowy z 2024 roku. Kilka dni wcześniej chiński ambasador w Wielkiej Brytanii, Zheng Zeguang, podkreślił pilną potrzebę międzynarodowej współpracy w tym obszarze i zaprosił brytyjskich ministrów na Światową Konferencję AI, która odbędzie się w lipcu 2025 roku w Szanghaju. To wyraźny sygnał, że Pekin chce zacieśnić współpracę z Londynem.

Zarówno Chiny, jak i Wielka Brytania postrzegają sztuczną inteligencję jako kluczowy wyznacznik przyszłej potęgi narodowej, a także coraz bardziej skupiają się na zarządzaniu ryzykiem związanym z rozwojem zaawansowanych systemów AI. W tym zakresie Wielka Brytania jest określana pionierem: w 2023 roku stworzyła pierwszy na świecie Instytut Bezpieczeństwa AI (AI Safety Institute) i zorganizowała Szczyt Bezpieczeństwa AI, na którym 28 państw, wśród nich USA czy Chiny, podpisały Deklarację z Bletchley wzywającą do oceny szans i wyzwań płynących z użycia sztucznej inteligencji.

Chiny również coraz wyraźniej dostrzegają istotne zagrożenia związane ze sztuczną inteligencją, np. utraty ludzkiej kontroli, o czym mówili Xi Jinping, premier Li Qiang czy minister spraw zagranicznych Wang Yi, a także inni chińscy politycy kolektywnie podczas Trzeciego Plenum KPCh w 2024 roku.

Zbieżność celów w zarządzaniu ryzykiem stwarza unikalną możliwość współpracy mimo trwających napięć geopolitycznych. Może być to również kanał ofensywy dyplomatycznej. Ambasador Chin w Wielkiej Brytanii Zheng Zeguang wyraził obawy, że „niektórzy” w tym kraju nadmiernie rozciągają koncepcję bezpieczeństwa narodowego, co może utrudnić dwustronną współpracę naukowo-technologiczną. Ta wypowiedź jest szczególnie istotna w kontekście utrzymujących się napiętej polityki Londynu wobec Chin, gdzie z jednej strony widać próby ocieplania relacji, a z drugiej – szereg stanowczych posunięć, odzwierciedlających obawy dotyczące bezpieczeństwa narodowego i chińskiej ekspansji technologicznej. W perspektywie porozumienia handlowego USA z

Wielką Brytanią, Chiny tym intensywniej mogą poszukiwać obszarów współpracy w ramach ofensywy dyplomatycznej.

W kontekście spotkania warto zwrócić także na pojawiające się wzmianki o „inkluzywności” rozwoju sztucznej inteligencji. Chiny intensywnie promują inicjatywy ONZ dotyczące budowania zdolności AI, zwłaszcza w krajach tzw. Globalnego Południa. Spotkania "Grupy Przyjaciół" ds. budowania zdolności sztucznej inteligencji, zainicjowane przez Chiny i Zambię oraz warsztaty szkoleniowe dla przedstawicieli krajów rozwijających się (ostatni odbył się w dniach 12-17 maja 2025 roku na Uniwersytecie Tsinghua) mają na celu pozycjonowanie Chin jako lidera w „inkluzywnym” zarządzaniu AI, co ma kontrastować z amerykańskim „protekcjonizmem technologicznym”.

Dialog Chiny–Wielka Brytania na temat sztucznej inteligencji uwidacznia kilka kluczowych trendów. Po pierwsze, pomimo utrzymujących się napięć geopolitycznych, AI staje się przestrzenią umożliwiającą prowadzenie konstruktywnego dialogu – obie strony dostrzegają wspólne ryzyka związane z rozwojem zaawansowanych technologii i deklarują gotowość do współpracy na rzecz ich bezpiecznego rozwoju. Po drugie, spotkanie podkreśla rosnące znaczenie AI nie tylko jako filaru przyszłej potęgi technologicznej, ale również jako narzędzia dyplomacji i budowania pozycji na arenie międzynarodowej. Chiny aktywnie promują wizerunek lidera „inkluzywnego” zarządzania technologią, intensyfikując współpracę z krajami tzw. Globalnego Południa, co ma działać na niekorzyść wizerunku USA w tych państwach.

II. DYPLMACJA RZĄDOWA

30 kwietnia-6 maja: Chiny zniosły sankcje nałożone m.in. na posłów Parlamentu Europejskiego i Podkomisję Praw Człowieka Parlamentu Europejskiego w 2021 roku. Ograniczenia te nastąpiły po sankcjach unijnych nałożonych na wybranych chińskich polityków i organizację paramilitarną Xinjiang Production and Construction Corps w związku z łamaniem praw człowieka w Sinciangu.

Podczas konferencji prasowej w dniu 6 maja 2025 roku rzecznik chińskiego MSZ Lin Jian poinformował, że Chiny i Parlament Europejski „zdecydowały się jednocześnie i w pełni” znieść ograniczenia nałożone na „wzajemne kontakty” w 2021 roku. Tego stwierdzenia nie można jednak poprzeć publicznie dostępnymi

informacjami, a Parlament Europejski oświadczył, że zniesienie sankcji nie wpłynie na postrzeganie „stałych wyzwań” w stosunkach bilateralnych. Instytucja „pozostanie silnym obrońcą powszechnych praw człowieka i podstawowych wartości na całym świecie, jednocześnie starając się współpracować z globalnymi partnerami w sposób zasadniczy i trzeźwo myślący.”

Lin podkreślił, że w obecnych warunkach obie strony uznają za istotne wzmacnianie dialogu i współpracy, a wznowienie kontaktów legislacyjnych wniesie „nowy impuls” do stabilnego rozwoju relacji Chiny–UE. Zniesienie sankcji może oznaczać intensyfikację chińskiej ofensywy dyplomatycznej i próby wznowienia rozmów np. wokół wdrożenia Kompleksowej umowy inwestycyjnej (CAI).

7 maja: W Belgradzie przedstawiciele rządu Serbii i personel ambasady Chin złożyli hołd ofiarom omyłkowego bombardowania ambasady Chin w Jugosławii w 1999 roku. Jak przedstawiają chińskie media, upamiętniono trzech „męczenników” – dziennikarzy mediów państwowych Shao Yunhuanowi, Xu Xinghu i Zhu Yingowi. W swoich przemówieniach dyplomaci podkreślili silną przyjaźń chińsko-serbską, pamięć o historii oraz zobowiązanie do pokoju, wielostronności i wspólnego rozwoju. Dyplomaci podkreślili też, że bombardowanie ambasady przez NATO (de facto amerykańskie samoloty) 7 maja 1999 roku było “brutalnym naruszeniem prawa międzynarodowego, które spowodowało poważne zniszczenia”.

9 maja: Xi Jinping uczestniczył w rosyjskich uroczystościach zorganizowanych z okazji 80. rocznicy zwycięstwa drugiej wojny światowej nad nazistowskimi Niemcami. W trakcie wizyty Xi i prezydent Rosji Władimir Putin ogłosili pogłębienie współpracy wojskowej i strategicznej oraz potępilli politykę USA, oskarżając je o „podwójne powstrzymywanie” Chin i Rosji. Obaj liderzy podkreślili znaczenie wspólnej narracji historycznej i zapowiedzieli dalsze działania na rzecz „wielobiegunowego świata”. Putin zapowiedział wizytę w Chinach jesienią na podobnych obchodach zwycięstwa drugiej wojny światowej nad Cesarstwem Japonii.

13 maja: W Pekinie odbyło się czwarte spotkanie ministrów w ramach Forum Chiny–Wspólnota Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAC). Dziesięciolecie istnienia forum posłużyło jako okazja do podkreślenia jego roli w rozwoju stosunków między Pekinem a państwami regionu. W spotkaniu uczestniczyli także urzędnicy państwowi wysokiej rangi, m.in. Xi Jinping, Wang Yi oraz prezydenci Kolumbii, Brazylii, Chile czy Urugwaju. Chińska narracja podkreślała wspólną tożsamość państw tzw. Globalnego Południa (Chiny

postrzegają się jako część tej wspólnoty) i dążenie do „modernizacji na własnych warunkach”. Podkreślono także konieczność „prawdziwego multilateralizmu” i sprzeciw wobec hegemonii, co stanowiło wyraźne odniesienie do rywalizacji z USA oraz budowy chińskich wpływów jako przeciwwagi.

Pekin zapowiedział, że od 2025 roku będzie corocznie zapraszać do 300 polityków z państw CELAC na wizyty w Chinach. Rząd chiński zobowiązał się również do udzielenia kredytów o wartości 66 miliardów juanów na wsparcie praktycznej współpracy, a także do przyznania 3500 rządowych stypendiów i dziesięciu tysięcy miejsc na szkoleniach dla obywateli CELAC przez najbliższe dwa lata. W obszarze edukacji przewidziano wsparcie m.in. dla nauki języka chińskiego czy rozwój Instytutów Konfucjusza, a także przyznanie pięciuset stypendiów dla nauczycieli czy dostarczenie 30 tysięcy podręczników i materiałów dydaktycznych.

Ważnym elementem forum było podkreślenie przez Chin swojego poparcia dla reformy Rady Bezpieczeństwa ONZ, aby organ był „reprezentatywny, demokratyczny i skuteczny, ze strukturą, która może lepiej reagować na globalne wyzwania i zwiększać reprezentację i głos krajów rozwijających się”. Pekin poparł także stanowisko państw Ameryki Łacińskiej, które postulują, aby kolejny sekretarz generalny ONZ pochodził właśnie z tego regionu.

19 maja: Wang Yi spotkał się w Pekinie z duńskim ministrem spraw zagranicznych Larsem Løkke Rasmussenem. Omówiono wzmocnienie wymiany politycznej, współpracę gospodarczą oraz rolę Danii podczas jej prezydencji Rady UE i udziału jako niestałego członka Rady Bezpieczeństwa. Wang wyraził poparcie Chin dla „niepodległości i suwerenności terytorialnej” Grenlandii, pośrednio odnosząc się do kontrowersyjnych wypowiedzi Donalda Trumpa o chęci aneksji tego regionu. Wang zachęcał także duńskie przedsiębiorstwa do inwestycji, twierdząc, że Chiny zapewniają im pole do rozwoju. Poruszono też kwestie międzynarodowe, m.in. kryzys na Ukrainie.

19 maja: Wang Yi przeprowadził rozmowę telefoniczną z polskim ministrem spraw zagranicznych Radosławem Sikorskim. Wang podkreślił strategiczne znaczenie Polski w Europie i chęć Chin do rozszerzenia współpracy praktycznej. W kontekście polskiej prezydencji Rady UE Chiny podkreśliły, podobnie jak na spotkaniu z Danią opisanym powyżej, oczekiwanie wobec Polski do „rozwój relacji” Chiny-UE. Rozmawiano również o kryzysie na Ukrainie i konieczności pokojowego rozwiązania konfliktu, przy czym Wang wskazał na inicjatywy Chin na rzecz dialogu i pokoju, a Sikorski miał oczekiwać dalszej aktywnej roli Chin w tym procesie.

20 maja: Wang Yi spotkał się w Pekinie z pakistańskim wicepremierem i ministrem spraw zagranicznych Ishaqem Darem. Omówiono bliską współpracę strategiczną i wsparcie Chin dla suwerenności Pakistanu oraz walki z terroryzmem. Dar miał streścić bieżącą sytuację po rozejmie z Indiami, a także podziękować za chińskie wsparcie w tym pokojowym procesie. Wang Yi wyraził poparcie dla dalszych rozmów i trwałego zawieszenia broni między Pakistanem a Indiami. Strony omówiły także wzmacnianie współpracy regionalnej i wielostronnej.

22 maja: Xi Jinping odbył rozmowę telefoniczną z prezydentem Francji Emmanuelem Macronem. Xi przypomniał o swojej zeszłorocznej wizycie we Francji i podkreślił znaczenie pogłębiania współpracy strategicznej, w tym w sektorach tradycyjnych (inwestycje, energetyka jądrowa, przemysł kosmiczny) oraz nowoczesnych (zielona gospodarka, cyfryzacja, biotechnologia). Wezwał do wspólnej obrony porządku międzynarodowego opartego na ONZ oraz poparł niezależność strategiczną Europy. Obaj przywódcy omówili także sytuację na Ukrainie, konflikt izraelsko-palestyński i kwestię irańskiego programu nuklearnego.

23 maja: Xi Jinping odbył rozmowę telefoniczną z kanclerzem Niemiec Friedrichem Merzem. Xi pogratulował Merzowi objęcia urzędu i podkreślił znaczenie stabilnych relacji chińsko-niemieckich i chińsko-europejskich w „niestabilnej sytuacji międzynarodowej”. Zaproponował zacieśnienie współpracy politycznej, gospodarczej (m.in. w sztucznej inteligencji, technologiach kwantowych, klimacie) i inwestycyjnej, apelując o sprawiedliwe traktowanie chińskich firm w Niemczech. Merz zadeklarował kontynuację współpracy strategicznej z Chinami i wsparcie dla relacji UE-Chiny. Strony omówiły także kryzys ukraiński.

25–26 maja: Premier Li Qiang złożył oficjalną wizytę w Indonezji. W trakcie wizyty odbył rozmowy z prezydentem Prabowem Subianto oraz przewodniczącą parlamentu Puan Maharani. Spotkania miały na celu pogłębienie strategicznego partnerstwa i współpracy w ramach „wspólnoty przyszłości” pomiędzy Chinami a Indonezją, szczególnie z okazji 75-lecia nawiązania relacji dyplomatycznych oraz 70-lecia Konferencji w Bandungu. Obie strony zadeklarowały chęć rozwoju współpracy infrastrukturalnej (w tym wzmocnienie roli kolei dużych prędkości Dżakarta–Bandung), rozbudowy korytarzy gospodarczych i parków przemysłowych oraz zwiększenia wymiany handlowej i inwestycyjnej. Podkreślono także znaczenie współpracy w obszarach nowych technologii (AI, gospodarka cyfrowa), rolnictwa, zdrowia oraz redukcji ubóstwa. W sferze międzynarodowej obie strony zadeklarowały wsparcie dla multilateralizmu,

Karty Narodów Zjednoczonych oraz sprzeciw wobec protekcyjizmu, opowiadając się za multipolarnym porządkiem światowym i pokojowym rozwiązaniem sporów na Morzu Południowochińskim.

Premier Li spotkał się także z przedstawicielami chińskich przedsiębiorstw działających w Indonezji takich jak Huawei, SAIC czy Tsingshan. Podkreślił znaczenie stabilności makroekonomicznej i wsparcia państwa dla ekspansji zagranicznej chińskich przedsiębiorstw, zapewnił o „komfortowej” sytuacji wewnątrz państwa, a także konieczność przestrzegania lokalnych przepisów i wspierania rozwoju społeczności lokalnych.

Następnego dnia Li Qiang udał się do Malezji, gdzie wziął udział w szczycie ASEAN–Chiny–Rada Współpracy Zatoki (GCC). Wizyta wpisuje się w intensyfikację chińskiej dyplomacji w regionie Azji Południowo-Wschodniej oraz budowanie formatów trójstronnych, także z udziałem partnerów z Bliskiego Wschodu.

30 maja: Ambasador Chin w Polsce Sun Linjiang złożył wizytę pożegnalną prezydentowi Andrzejowi Dudzie w związku z zakończeniem jego misji dyplomatycznej. Sun podkreślił wymierne rezultaty współpracy pomiędzy Chinami a Polską oraz zaangażowanie Pekinu w dalsze pogłębianie dwustronnych relacji. Prezydent Duda miał powiedzieć, że „bardzo ceni sobie dobre relacje oraz głęboką osobistą przyjaźń” łączącą go z Xi Jinpingiem. W uznaniu zasług na rzecz współpracy polsko-chińskiej ambasador Sun został odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Zasługi RP.

KOMENTARZ

9 maja 2025 roku Xi Jinping uczestniczył w uroczystych obchodach 80. rocznicy zwycięstwa drugiej wojny światowej w Moskwie. Trzecia podróż Xi do Rosji od czasu inwazji na Ukrainę miała wyraźnie strategiczny wymiar. Spotkanie z prezydentem Rosji Władimirem Putinem miało nie tylko potwierdzić trwałość chińsko-rosyjskiego sojuszu politycznego, lecz także zapowiedzieć dalsze pogłębienie współpracy wojskowej i technologicznej. W tym wymiarze było to również przesłanie do Zachodu: wszelkie próby rozdzielania Pekinu i Moskwy – na wzór „odwróconego Nixona” czy „odwróconego Kissingera” – są skazane na niepowodzenie.

Obchody rocznicowe stanowiły jednak coś więcej niż tylko deklarację współpracy – były świadomym gestem budowania rewizjonistycznej wspólnoty narracyjnej i geopolitycznej. W przemówieniach, wspólnych oświadczeniach i symbolicznych gestach, chińskie i rosyjskie władze kreśliły spójną wizję II wojny światowej, w której to Moskwa i Pekin – a nie Zachód – miały odegrać kluczową rolę w pokonaniu faszyzmu. W oficjalnych narracjach zabrakło odniesień do lądowania w Normandii, ataku na Pearl Harbor czy początku wojny w Europie Środkowej. W zamian konsekwentnie podkreślano heroizm Armii Czerwonej i chińskich partyzantów, sugerując, że to właśnie te dwa fronty – sowiecki i azjatycki – zadecydowały o wyniku wojny i ukształtowały powojenny ład. Taka konstrukcja historyczna marginalizuje rolę zachodnich aliantów — USA, Wielkiej Brytanii czy Polski — i wzmacnia przekaz o wspólnej misji Moskwy i Pekinu jako sił sprawczych światowej stabilności. Celem tego zabiegu nie jest wyłącznie zacieśnienie relacji bilateralnych, lecz także zdobycie przychylności państw Globalnego Południa, które mogą rezonować z narracją wyzwolenia spod hegemonii Zachodu.

Ta selektywna reinterpretacja historii nie jest wyłącznie próbą wzmacniania tożsamości narodowej. Dla obu państw pamięć o wojnie staje się coraz bardziej narzędziem legitymizacji polityki zagranicznej — służy delegitymizacji przywództwa Zachodu i promowaniu alternatywnego modelu ładu międzynarodowego, opartego na zasadzie suwerenności, nieinterwencji i wielobiegunowości. Wspólna narracja o „wojnie antyfaszystowskiej” stanowi moralny fundament, na którym Pekin i Moskwa budują swoją pozycję w świecie, szczególnie wobec państw tzw. Globalnego Południa, bardziej podatnych na antyimperialistyczny przekaz. Promowano przy tym porządek międzynarodowy z kluczową rolą ONZ, choć jednocześnie zarzucano mu uległość wobec zachodnich interesów. Jako przeciwwagę wskazano BRICS i Szanghajską Organizację Współpracy — platformy, które w zamyśle mają pełnić rolę filarów nowego modelu multilateralizmu niezależnego od presji Waszyngtonu.

Wspólne wystąpienie Xi i Putina pokazuje, że rywalizacja wielkich mocarstw coraz częściej toczy się nie tylko na polu militarnym czy gospodarczym, ale także symbolicznym — w sferze pamięci historycznej, języka legitymizacji i walki o normatywne przywództwo. Otwartym pozostaje pytanie, w jakim stopniu ta retoryka znajdzie uznanie poza kręgiem państw autorytarnych i części Globalnego Południa. Niemniej, nie ulega wątpliwości, że Pekin i Moskwa konsekwentnie intensyfikują działania mające na celu redefinicję fundamentów powojennego porządku międzynarodowego. W kontekście dalszej

synchronizacji przekazów historycznych, Władimir Putin zapowiedział już swoją wizytę w Chinach, która jesienią 2025 roku ma upamiętnić zwycięstwo nad Japonią na froncie azjatyckim.

III. DYPLMACJA PARTYJNA

12 maja: Dyrektor Wydziału Międzynarodowego KC KPCh Liu Jianchao spotkał się z delegacją hiszpańskiej Izby Deputowanych pod przewodnictwem Juana Carlosa Ruiz Boixa, przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych. Obie strony zadeklarowały chęć pogłębiania wszechstronnego partnerstwa strategicznego, zacieśnienia współpracy w dziedzinach takich jak odnawialne źródła energii, sztuczna inteligencja, kultura i turystyka oraz wspólnego reagowania na globalne wyzwania. Podkreślono znaczenie multilateralizmu, wolnego handlu oraz dialogu między partiami. Hiszpańscy deputowani mieli wyrazić uznanie dla chińskich „inicjatyw globalnych” oraz poparcie dla dalszego rozwoju relacji Chiny-UE. Omówiono także sytuację międzynarodową, w tym kryzys ukraiński.

20 maja: Liu Jianchao spotkał się ze słoweńską delegacją Socjaldemokratów pod przewodnictwem wiceprzewodniczącej partii i wicemarszałkini Zgromadzenia Państwowego Meiry Hot. Omówiono możliwości pogłębienia współpracy dwustronnej w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku oraz formatu 14+1. Strony podkreśliły chęć zacieśniania dialogu partyjnego i wymiany doświadczeń w zakresie rządzenia. Sama Meira Hot dwa dni później wypowiadała się też bardzo pozytywnie o targach China-CEEC Expo w chińskich mediach państwowych.

20 maja: Wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej KC KPCh Lu Kang spotkał się z delegacją polityczną z Panamy. W jej skład weszli przedstawiciele głównych partii: populistycznej Partii Realizacji Celów, socjaldemokratycznej Partii Rewolucyjno-Demokratycznej, konserwatywnej Partii Panamskiej oraz chrześcijańsko-demokratycznej Partii Ludowej. Lu Kang wyraził gotowość do pogłębiania dialogu między partiami, dzielenia się doświadczeniami w zakresie zarządzania państwem i partią oraz wzmacniania współpracy praktycznej.

22 maja: Liu Jianchao spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Holandii Casparem Veldkampem. Podkreślono znaczenie dialogu politycznego dla pogłębiania wzajemnego zrozumienia oraz potrzebę rozwijania współpracy dwustronnej i wymiany kulturalnej. Spotkanie jest kolejną próbą, po marcowej

wizycie premiera Marka Rutte, ocieplenia relacji z Holandią, która przestrzega restrykcyjnej polityki ograniczania Chinom dostępu do półprzewodników wyznaczonej przez USA.

26 maja: Liu Jianchao spotkał się z byłym premierem Francji i przewodniczącym centroprawicowej partii Horizons Édouardem Philippem. Strony wskazały na globalne znaczenie relacji chińsko-francuskich oraz potrzebę realizacji uzgodnień Xi Jinpinga i prezydenta Francji Emmanuela Macrona. Wyrażono również gotowość do pogłębiania dialogu między partiami politycznymi obu państw.

25-26 maja: Na pekińskim Uniwersytecie Renmin odbyło się międzynarodowa konferencja pod hasłem „Zielone BRICS, Złota Przyszłość”. W wydarzeniu wzięło udział ponad 100 przedstawicieli think tanków z 19 państw BRICS i krajów partnerskich, a także organizacji międzynarodowych. Jin Xin z Wydziału Łączności Międzynarodowej KC KPCh oraz prof. Zhang Donggang, Przewodniczący Rady Uniwersytetu Renmin podkreślili znaczenie konsensusu BRICS w zakresie zielonego rozwoju i roli uczelni w budowie nowoczesnych think tanków. Uczestnicy omawiali także możliwe mechanizmy współpracy, standardy technologiczne i współpracę Północ-Południe. Podczas seminarium zainaugurowano wspólny projekt badawczy tzw. Globalnego Południa na rzecz zielonej współpracy.

25-26 maja: W Pekinie odbył się Dialog KPCh z Partiami Politycznymi Krajów Sąsiednich. Forum, będące regionalną odmianą Dialogu KPCh ze Światowymi Partiami Politycznymi, zgromadziło ponad 200 uczestników (partyjnych liderów, dyplomatów czy przedsiębiorców) z około 20 krajów. Liu Jianchao zadeklarował, że w kontekście dyplomatycznym Chiny dają pierwszeństwo swoim sąsiadom. W trakcie wydarzenia podkreślono znaczenie wspólnoty o wspólnej przyszłości dla Azji oraz potrzebę pogłębiania współpracy, łączenia strategii rozwoju i promowania integracji gospodarczej.

27 maja: Wicedyrektor Wydziału Łączności Międzynarodowej KC KPCh Li Mingxiang spotkał się z delegacją przedstawicieli afrykańskich think tanków i mediów pod przewodnictwem byłej minister rozwoju społecznego Lindiwe Zulu z RPA. Li podkreślił znaczenie współpracy z Afryką jako priorytetu chińskiej dyplomacji oraz zachęcał do pogłębiania wymiany między partiami, mediami i ośrodkami analitycznymi. Zulu pochwaliła osiągnięcia Chin i ich wkład w rozwój Afryki, apelując o aktywne promowanie pozytywnych narracji o współpracy chińsko-afrykańskiej.

KOMENTARZ

W dniu 12 maja 2025 roku w Pekinie odbyło się spotkanie Liu Jianchao, dyrektora Wydziału Międzynarodowego KC KPCh z delegacją hiszpańskich deputowanych pod przewodnictwem Juana Carlosa Ruiz Boixa, przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych Kongresu Deputowanych.

W grupie znajdowali się przedstawiciele rządzącej obecnie centrolewicowej Hiszpańskiej Socjalistycznej Partii Robotniczej, lewicowej Republikańskiej Lewicy Katalonii, lewicowego Ruchu Zjednoczenia, koalicji „Razem dla Katalonii” i Solidarności Basków. Spotkanie jest kolejnym sygnałem zacieśniających się relacji chińsko-hiszpańskich, z okazji dwudziestolecia podpisania przez Chiny i Hiszpanię kompleksowego partnerstwa strategicznego. Przykładem innego takiego spotkania może być m.in. trzecia w ciągu ostatnich trzech lat wizyta premiera Pedro Sáncheza czy delegacja burmistrzów reprezentujących lewicowe partie w kwietniu 2025 roku.

Liu Jianchao podkreślił znaczenie współpracy chińsko-hiszpańskiej w kontekście „dynamicznych zmian geopolitycznych”, promując relacje oparte na wspólnym poparciu dla multilateralizmu, wolnego handlu i sprzeciwie wobec izolacjonizmu, nawiązując do amerykańskiej polityki. Zwrócił też uwagę na potencjał zacieśniania więzi partyjnych i dzielenia się doświadczeniem w zakresie rozwoju i modernizacji. Ruiz z kolei pozytywnie ocenił dotychczasową dynamikę relacji, akcentując współpracę w dziedzinie handlu, zielonej transformacji, edukacji, kultury i sztucznej inteligencji. Pozytywnie odniósł się również do chińskich inicjatyw globalnych, takich jak Globalna Inicjatywa Cywilizacyjna oraz wyraził chęć dalszego dialogu między hiszpańskimi partiami a KPCh. W kontekście napięć na linii USA-Chiny wyraził nadzieję na deeskalację i pozytywne skutki dla europejskiej gospodarki.

W dobie napięć z Unią Europejską oraz planowanym szczytem Unia-Chiny Pekin postrzega Hiszpanię jako „przyjazną bramę” do UE – kraj otwarty na współpracę, mniej konfrontacyjny niż np. Niemcy czy Francja, i gotowy do rozwijania więzi gospodarczych mimo napięć geopolitycznych. W tym należy zwrócić szczególną uwagę na zniesienie przez Chiny sankcji wobec europosłów nałożonych w 2021 roku w związku z europejskim naciskiem na przypadki łamania praw człowieka w Sinkiangu. Możliwe, że jest to gest sondujący gotowość Europy do wznowienia

rozmów na temat zawieszanej Kompleksowej umowy inwestycyjnej (CAI). Hiszpania może tu pełnić rolę politycznego i komunikacyjnego pomostu, który ułatwi Chinom stopniowy powrót do dialogu z UE bez ryzyka bezpośredniej konfrontacji. Dialog międzypartyjny z hiszpańskimi ugrupowaniami staje się więc nie tylko uzupełnieniem dyplomacji rządowej, ale także narzędziem testowania miękkich ścieżek wpływu na politykę europejską.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

